

List predsedníčky EK Ursule von der Leyen

Agropotravinárske samosprávy krajín V4 listom požiadali predsedníčku Európskej komisie Ursulu von der Leyen o obnovenie Dočasného krízového a prechodného rámca pre opatrenia štátnej pomoci na podporu hospodárstva v dôsledku agresie Ruska proti Ukrajine.

Sektor poľnohospodárstva a výroby potravín v Európskej únii je v kríze. Prispieva k tomu, okrem komplikovanej a administratívne náročnej spoločnej poľnohospodárskej politiky, dopadov obchodných vzťahov Európskej únie s tretími krajinami a ďalších faktorov najmä nárast cien vstupov do výroby potravín. K tomu značnou mierou prispela vojenská agresia Ruska voči Ukrajine, ktorá je našim susedom a jej geopolitické dôsledky.

Významným a jednouchým nástrojom, ktorý v Európskej únii platil v rokoch 2022 až 2024, bol Dočasný krízový a prechodný rámec pre opatrenia štátnej pomoci na podporu hospodárstva v dôsledku agresie Ruska proti Ukrajine, ktorý poskytol členským štátom nástroje na kompenzáciu ekonomických dopadov na niektoré sektory národného hospodárstva, medzi nimi aj sektor poľnohospodárstva a potravinárstva.

Tento krízový rámec bol definitívne ukončený k 31. decembru 2024, avšak my, predstavitelia poľnohospodárov reprezentovaných zástupcami Národnej rady poľnohospodárskych komôr Poľska, Agrárnej komory Českej republiky, Maďarskej poľnohospodárskej komory a Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory, sme presvedčení, že dôvody, pre ktoré bol dočasný krízový rámec zavedený, stále pretrvávajú. Dovoľte, aby sme citovali niektoré body, ktorými Európska komisia prijatie Dočasného krízového rámca zdôvodnila:

- Geopolitická kríza vyvolaná agresiou Ruska proti Ukrajine má v EÚ mimoriadne závažný vplyv aj na odvetvie poľnohospodárstva, potravinárskeho priemyslu, rybolovu a akvakultúry. Vysoké ceny energií sa prejavujú aj v zdražovaní hnojív. Na dodávky hnojív do EÚ majú vplyv aj uvedené obmedzenia dovozu hnojív do EÚ z Ruska a Bieloruska. Kríza mala vážne dôsledky pre dodávky obilia (najmä kukurice a pšenice) a olejnatých semien (slnečnice a repky olejnej) alebo derivátov škrobu z Ukrajiny a Ruska do EÚ a viedla k výraznému dočasnému zvýšeniu cien krmív pre hospodárske zvieratá. Kombinovaný vplyv tohto zvýšenia nákladov na energie, hnojivá, obilie a

oleje v EÚ najvýraznejšie pociťuje odvetvie chovu hospodárskych zvierat. Ukrajina je aj dôležitým výrobcom a vývozcom rastlinných olejov (najmä slnečnicového), takže zvyšovanie cien uvedených výrobkov má dosah na prevádzkovateľov v odvetví spracovania potravín a núti ich hľadať alternatívy.

- Druhou obavou je narušenie obchodu s výrobkami EÚ s Ukrajinou, ako aj s Ruskom a Bieloruskom v dôsledku vojnovnej situácie alebo jej priamych či nepriamych účinkov. To podľa všetkého ovplyvní najmä odvetvia vína a liehovín, spracovaných potravín (vrátane spracovaného ovocia a zeleniny), čokolády, cukroviniek, počiatočnej dojčenskej výživy a krmiva pre spoločenské zvieratá (v prípade Ruska), ovocia a zeleniny (v prípade Bieloruska) a väčšiny poľnohospodárskych produktov (v prípade Ukrajiny).
- Situáciu zhoršuje prudký nárast výrobných nákladov, čiastočne v dôsledku zvýšenia nákladov na dusíkaté hnojivá po extrémnom zdražení zemného plynu, ale aj z dôvodu priameho využívania energií vo výrobných procesoch v odvetví poľnohospodárstva, rybolovu a akvakultúry.
- Geopolitická kríza vyvolaná agresiou Ruska voči Ukrajine a jeho využívaním dodávok energie ako zbrane takisto zvyšuje naliehavosť toho, aby EÚ znížila svoju závislosť od fosílnych palív urýchlením zavádzania energie z obnoviteľných zdrojov, dekarbonizáciou priemyslu a zavádzaním kapacít v odvetviach, ktoré sú strategické pre prechod na klimaticky neutrálne hospodárstvo, a to aj vzhľadom na globálne výzvy, pre ktoré hrozí odklonenie investícií do týchto odvetví v prospech tretích krajín mimo EHP.

Dovoľujeme si Vás preto, vážená pani predsedníčka Európskej komisie, požiadať v mene našich poľnohospodárov a potravinárov o obnovenie Dočasného krízového a prechodného rámca pre opatrenia štátnej pomoci na podporu hospodárstva v dôsledku agresie Ruska proti Ukrajine.

Podpísané: Agropotravinárske samosprávy krajín V4 - Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora, Agrárna komora ČR, Maďarská poľnohospodárska komora a Národná rada poľnohospodárskych komôr (Poľsko)